

Beslissing

(B)2460

27 oktober 2022

Beslissing over de beoordeling van de kost van de openbare dienstverplichtingen tot financiering van de strategische reserve en het CRM voor het jaar 2023

Artikel 7octies, 1^{ste} lid en 7undecies, § 15, 1^{ste} lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

Niet-vertrouwelijke versie

INHOUDSOPGAVE

| | |
|--|---|
| INHOUDSOPGAVE..... | 2 |
| INLEIDING | 3 |
| 1. WETTELIJK KADER..... | 3 |
| 1.1. ODV strategische reserve | 3 |
| 1.2. ODV capaciteitsvergoedingsmechanisme | 4 |
| 1.3. Koninklijk besluit van 20 juli 2022 | 5 |
| 2. ANTECEDENTEN..... | 5 |
| 2.1. Algemeen..... | 5 |
| 2.2. Voorafgaande raadpleging | 6 |
| 3. RAMING VAN DE KOST VAN DE OPENBARE DIENSTVERPLICHTINGEN | 6 |
| 3.1. Financiering van de ODV strategische reserve..... | 6 |
| 3.1.1. Raming van de kosten voor 2023 | 6 |
| 3.1.2. Uitsplitsing van de kosten per maand | 7 |
| 3.2. Financiering van de ODV CRM..... | 7 |
| 3.2.1. Raming van de kosten voor 2023 | 7 |
| 3.2.2. Uitsplitsing van de kosten per maand | 8 |
| 4. ALGEMEEN VOORBEHOUD..... | 8 |
| 5. BESLUIT..... | 8 |

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) bepaalt hierna de raming van de kost van de openbare dienstverplichtingen tot financiering van de strategische reserve en het capaciteitsvergoedingsmechanisme voor het jaar 2023.

Deze beslissing werd goedgekeurd door het directiecomité van de CREG tijdens zijn vergadering van 27 oktober 2022.

1. WETTELIJK KADER

1.1. ODV strategische reserve

1. De artikelen *7bis* tot *7decies* van de elektriciteitswet voeren een mechanisme van strategische reserve in dat voor de netbeheerder een openbare dienstverplichting vormt. Hierin wordt onder meer voorzien dat de minister van Energie aan Elia instructie kan geven tot het aanleggen van een strategische reserve, dat Elia studies moet uitvoeren met betrekking tot de bevoorradingszekerheid van het land, een aanbesteding moet organiseren en vervolgens de kandidaten contracteren als het aanleggen van een strategische reserve nodig is.

2. Over de financiering van de dekking van de kosten van de strategische reserve bepaalt artikel *7octies*, gewijzigd door artikel 81 van de programmawet van 27 december 2021, het volgende :

“De kostprijs van de strategische reserve wordt gefinancierd overeenkomstig de nadere regels bepaald in artikel 21quinquies. De kostprijs is samengesteld uit de kosten gedragen door de transmissienetbeheerder overeenkomstig de contracten gesloten ten gevolge van de procedure voorzien in artikel 7sexies, § 3, en, desgevallend, de kosten die voortvloeien uit de door de Koning aan de inschrijvers overeenkomstig artikel 7sexies opgelegde volumes, met aftrek van alle eventuele netto inkomsten gegenereerd uit de toepassing van dit hoofdstuk.

Bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op voorstel van de commissie, bepaalt de Koning de berekeningsmethode en de nadere regels voor de controle van de kosten van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgesteld voor ieder jaar waarin een strategische reserve wordt aangelegd. Voornoemde kost wordt vastgesteld overeenkomstig de volgende procedure:

1° uiterlijk op 1 november van ieder jaar waarin een strategische reserve wordt aangelegd verricht de commissie een raming van de kost per maand van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, met betrekking tot de betrokken winterperiode. Daartoe bezorgt de netbeheerder een verslag met de relevante gegevens aan de commissie uiterlijk op 15 september;

2° uiterlijk op 1 juni van ieder jaar waarin een strategische reserve wordt aangelegd stelt de commissie het bedrag van een regularisatie met betrekking tot die voorgaande winterperiode op grond van de werkelijke kost die tijdens die winterperiode is voortgevloeid uit de maatregelen bedoeld in het eerste lid vast. Daartoe bezorgt de netbeheerder een verslag met de relevante gegevens aan de commissie uiterlijk 15 april. Indien er een saldo wordt vastgesteld, dan wordt de regularisatie met de Federale Staat uitgevoerd uiterlijk op 1 juli van het jaar waarin de regularisatie werd bepaald;

3° de commissie houdt een inventaris bij met een overzicht voor ieder jaar waarin een strategische reserve wordt aangelegd van de geraamde en de werkelijke kost van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid.

De Federale Staat, de netbeheerder en de commissie sluiten een protocol teneinde de modaliteiten vast te leggen van de maandelijkse ter beschikkingstelling van de middelen met het oog op het dekken van de kosten, bedoeld in het eerste lid, alsook teneinde alle gerelateerde en overige rechten en verplichtingen van de contractpartijen nader te bepalen. De financieringsregels beschreven in voornoemde protocol stellen de netbeheerder in staat om tijdig over de bij deze wet bepaalde noodzakelijke middelen te beschikken, met als doel de netto-kost voortvloeiend uit de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, tijdig te betalen en voorfinanciering van deze netto-kost in hoofde van de netbeheerder te vermijden.”

1.2. ODV capaciteitsvergoedingsmechanisme

3. De artikelen 7undecies tot 7duodecies van de elektriciteitswet voeren een capaciteitsvergoedingsmechanisme in (hierna : CRM) dat een openbare dienstverplichting vormt ten laste van Elia.

4. Over de financiering van de dekking van de kosten van het CRM, bepaalt artikel 7undecies, § 15, gewijzigd door artikel 82 van de programmawet van 27 december 2021, het volgende :

“De opdrachten waarmee de netbeheerder krachtens het capaciteitsvergoedingsmechanisme bedoeld in deze afdeling en in voorkomend geval, de opdrachten bedoeld in afdeling 3, wordt belast, maken openbare dienstverplichtingen uit waarvan de netto-kosten worden gefinancierd overeenkomstig de nadere regels bepaald in artikel 21quinquies, na aftrek van de eventuele inkomsten gegenereerd krachtens het capaciteitsvergoedingsmechanisme bedoeld in deze afdeling en bedoeld in afdeling 3 en onverminderd de regels inzake toewijzing van specifieke inkomsten bedoeld in artikel 26, lid 9, van de Verordening (EU) 2019/943.

De kosten van de openbare dienstverplichtingen, vermeld in het eerste lid, omvatten onder meer de redelijke en billijke kosten die worden gemaakt door de buitenlandse transmissienetbeheerders waarmee een overeenkomst als bedoeld in paragraaf 8, eerste lid, 3°, is gesloten voor de ontwikkeling en de uitvoering van de deelname door de onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan het Belgische capaciteitsvergoedingsmechanisme voor zover, in het geval dat een capaciteitsvergoedingsmechanisme werd geïmplementeerd in de aangrenzende lidstaat van de Europese Unie waar de onrechtstreekse buitenlandse capaciteit gesitueerd is, tussen de netbeheerders van de twee betreffende lidstaten van de Europese Unie een akkoord werd gesloten dat werd goedgekeurd minstens door de commissie met daarin opgenomen de voorafgaandelijke aanvaarding dat de kosten van de netbeheerder die verband houden met de deelname van de Belgische capaciteit aan het capaciteitsvergoedingsmechanisme van de betrokken Staat, rechtstreeks of onrechtstreeks via het capaciteitsvergoedingsmechanisme van deze Staat worden gedragen.

Bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op voorstel van de commissie, bepaalt de Koning de berekeningsmethode en de nadere regels voor de controle van de kosten van de maatregelen bedoeld in het eerste lid voor ieder jaar wordt vastgesteld. Voornoemde kost wordt vastgesteld overeenkomstig de volgende procedure:

1° uiterlijk op 1 november van ieder jaar verricht de commissie een raming van de kost per maand van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, met betrekking tot het volgende jaar. Daartoe bezorgt de netbeheerder een verslag met de relevante gegevens aan de commissie uiterlijk op 31 augustus;

2° uiterlijk op 1 juni van ieder jaar stelt de commissie een bedrag van een regularisatie met betrekking tot het voorgaande jaar op grond van de werkelijke kost die tijdens dat voorgaande jaar is voortgevloeid uit de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, vast. Daartoe bezorgt de netbeheerder een verslag met de relevante gegevens aan de commissie uiterlijk op 15 april. Indien er een saldo wordt vastgesteld, dan wordt de regularisatie met de Federale Staat uitgevoerd uiterlijk op 1 juli van het jaar waarin de regularisatie werd bepaald;

3° de commissie houdt een inventaris bij met een overzicht per jaar van de geraamde en de werkelijke kost van de maatregelen bedoeld in het eerste lid.

De Federale Staat, de netbeheerder en de commissie sluiten een protocol teneinde de modaliteiten vast te leggen van de maandelijkse ter beschikkingstelling van de middelen bedoeld in het eerste lid, met het oog op de voldoening van de verplichtingen van de netbeheerder krachtens het capaciteitsvergoedingsmechanisme bedoeld in deze afdeling, alsook teneinde alle gerelateerde en overige rechten en verplichtingen van de contractpartijen nader te bepalen. De financieringsregels beschreven in voornoemde protocol stellen de netbeheerder in staat om tijdig over de bij deze wet bepaalde noodzakelijke middelen te beschikken, met als doel de nettokost voortvloeiend uit de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, tijdig te betalen en voorfinanciering van deze nettokost in hoofde van de netbeheerder te vermijden.”

1.3. Koninklijk besluit van 20 juli 2022

5. Het koninklijk besluit van 20 juli 2022 bepaalt de berekeningsmethode en de modaliteiten van de controle van de kost van de strategische reserve en het capaciteitsvergoedingsmechanisme.

2. ANTECEDENTEN

2.1. Algemeen

6. Op 31 augustus 2022 ontving de CREG van Elia haar *ex ante* verslag met de gegevens over de raming van de kosten en kostenverminderingen van de activiteiten van de netbeheerder die verband houden met de openbare dienstverplichtingen (hierna : ODV's) strategische reserve en CRM voor het jaar 2023.

7. Nadat zij incoherenties had vastgesteld tussen het verslag en de rapporteringsmodellen, alsook problemen met betrekking tot het gebruik van de rapporteringsmodellen, heeft de CREG aan Elia gevraagd om haar aangepaste versies van die documenten te bezorgen. Deze aangepaste versies werden op 5 september 2022 opgeleverd.

8. Op 13 september 2022 heeft de CREG een eerste vraag tot bijkomende inlichtingen aan Elia overgemaakt, waarop Elia heeft geantwoord op 21 september 2022. Dit antwoord bevatte een derde versie van de rapporteringsmodellen.

9. Op 28 september 2022 heeft de CREG een tweede vraag tot bijkomende inlichtingen overgemaakt. Elia heeft hierop geantwoord op 30 september 2022.

10. De CREG heeft haar ontwerpbeslissing op 6 oktober 2022 aan Elia meegedeeld om haar opmerkingen te ontvangen.

11. Op 11 oktober 2022 heeft Elia haar opmerkingen overgemaakt.

2.2. Voorafgaande raadpleging

12. Onderhavige beslissing is geen tariefbeslissing, zoals dat het geval was voor de aanpassing van de elektriciteitswet door de programmawet van 27 december 2021.

13. Voordien werd aan de CREG een geactualiseerd tariefvoorstel voorgelegd (in de zin van artikel 18 van de overeenkomst van 6 februari 2018) dat enkel betrekking had op de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen en de toeslagen.

Op basis van de volgende argumenten was de CREG van mening dat een publieke raadpleging over de ontwerpbeslissing niet nodig was:

- het voorstel heeft geen betrekking op de transmissienettarieven voor de gereguleerde activiteiten en diensten van de netbeheerder maar op de tarieven van de openbare dienstverplichtingen die hem worden opgelegd;
- de tarieven voor openbare dienstverplichtingen hebben betrekking op de kosten waarop Elia geen invloed heeft en/of die het resultaat zijn van beslissingen van federale en regionale overheden en/of die het gevolg zijn van akten die reeds voorwerp hebben uitgemaakt van een publieke raadpleging;
- opdat een raadpleging enige zin zou hebben, moet zij betrekking hebben op (nieuwe) keuzes uit verschillende opties (bepalende elementen in de zin van artikel 13, 2^{de} lid van voormelde overeenkomst).

14. De CREG is *mutatis mutandis* van mening dat bovenvermelde elementen gelden voor onderhavige beslissing.

Bijgevolg was de CREG van mening dat er over de ontwerpbeslissing geen publieke raadpleging moest worden georganiseerd.

3. RAMING VAN DE KOST VAN DE OPENBARE DIENSTVERPLICHTINGEN

3.1. Financiering van de ODV strategische reserve

3.1.1. Raming van de kosten voor 2023

15. Na analyse van de informatie opgeleverd door Elia, is de CREG van mening dat bepaalde kosten niet beantwoorden aan de criteria voor het in aanmerking nemen ervan.

16. Rekening houdend met de nota van de minister van Energie aan het Kernkabinet van 15 juli 2022 (winterplan) waarin aan Elia de opdracht wordt gegeven om een specifieke veiling te organiseren voor het vraagbeheer en de batterijen met het oog op hun levering vanaf 1 november 2024, heeft Elia een budget voorzien voor de ontwikkeling en de invoering van deze veiling. Elia is van mening dat “dit

mechanisme moet maximaal gericht zijn op het design van het CRM [...] teneinde de bijkomende werklust te verminderen”¹.

De werkingsregels van het CRM en de operationele processen die hieruit voortvloeien, maken immers de organisatie van een Y-1 veiling en de deelname van nieuwe flexibiliteitscapaciteiten van vraag en opslag mogelijk.

Het budget van de ontwikkelingskosten voorgesteld door Elia bedraagt echter € 1.618.302,03. Er zijn met name budgetten van € 14.056,20 en € 115.080,00 voorzien voor de ontwikkeling van secundaire marktprocessen en financiële waarborgen. Aan die budgetten moeten de budgetten van *Business Analyst* en *General Implementation* worden toegevoegd, geraamd op € 214.251,99. Als antwoord op vraag 4 van de eerste vraag naar bijkomende inlichtingen zegt Elia echter dat “de vooruitgang van de analyses over deze onderwerpen maakt het in dit stadium niet mogelijk specifieke wijzigingen aan het aanbestedingsmechanisme voor koolstofarme technologieën voor te stellen”².

De CREG is van mening dat deze kostenelementen, voor een totaal bedrag van € 343.388,19, onvoldoende verantwoord zijn en bijgevolg, met toepassing van artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 juli 2022, dus als onredelijk moeten worden beschouwd.

17. De raming van de kosten te financieren in het kader van deze ODV is de volgende:

| ODV strategische reserve | 2023 |
|---------------------------------|------------------|
| Kost strategische reserve | -516.159 |
| Kost tweejaarlijkse studie | 647.422 |
| Kost mechanisme overgangperiode | 1.853.794 |
| Totaal (€) | 1.985.057 |

3.1.2. Uitsplitsing van de kosten per maand

18. In overeenstemming met artikel 7octies van de elektriciteitswet, met artikel 15 van het koninklijk besluit van 20 juli 2022 en met het ODV-protocol, is de CREG van mening dat de kost per maand de volgende is :

| Kost ODV strategische reserve | jan/23 | feb/23 | mrt/23 | apr/23 | mei/23 | jun/23 | jul/23 | aug/23 | sep/23 | okt/23 | nov/23 | dec/23 | Totaal |
|---------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Kost Elia €/maand | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 1.985.057 |
| Betaling door Belgische Staat €/maand | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 1.985.057 |

De betaling van de kost door de Federale Overheidsdienst Financiën vindt plaats in het begin van de betreffende maand.

3.2. Financiering van de ODV CRM

3.2.1. Raming van de kosten voor 2023

19. Na analyse van de informatie opgeleverd door Elia, is de CREG van mening dat bepaalde kosten niet beantwoorden aan de criteria voor het in aanmerking nemen ervan.

¹ Vrije vertaling van: « ce mécanisme doit s’appuyer au maximum sur le design du CRM [...] afin de réduire la charge de travail supplémentaire »

² Vrije vertaling van: « l’état d’avancement des analyses sur ces sujets ne permettent pas à ce stade de mettre en avant des modifications spécifiques au mécanisme d’appel d’offre pour les technologies à faible émission de carbone »

20. Als antwoord op vraag 19 van de eerste vraag naar bijkomende informatie meldt Elia dat [VERTROUWELIJK] aan externe dienstverleners nodig zullen zijn in 2023, als antwoord op vraag 8 van de tweede vraag naar bijkomende inlichtingen brengt Elia dat cijfer naar [VERTROUWELIJK]. Elia vermeldt eveneens dat elke externe FTE [VERTROUWELIJK] presteert, wat voor [VERTROUWELIJK] neerkomt op [VERTROUWELIJK], hoewel het voorgestelde budget is vastgesteld op basis van [VERTROUWELIJK], hetzij [VERTROUWELIJK]. De meerkost van € 836.223,68 die daaruit voortkomt is dus onvoldoende verantwoord en wordt, in overeenstemming met artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 juli 2022, als onredelijk beschouwd.

21. De raming van de kosten te financieren in het kader van deze ODV is dus de volgende:

| ODV CRM | 2023 |
|-------------------------|------------------|
| Intern personeel | 2.365.658 |
| Externe dienstverleners | 3.296.393 |
| Consultancy | 237.230 |
| TSO X border | 1.049.847 |
| Totaal (€) | 6.949.128 |

3.2.2. Uitsplitsing van de kosten per maand

22. In overeenstemming met artikel 7*undecies*, § 15, 3^{de} lid, van de elektriciteitswet, met artikel 15 van het koninklijk besluit van 20 juli 2022 en met het ODV-protocol is de CREG van mening dat de kost per maand de volgende is:

| Kost ODV CRM | jan/23 | feb/23 | mrt/23 | apr/23 | mei/23 | jun/23 | jul/23 | aug/23 | sep/23 | okt/23 | nov/23 | dec/23 | Totaal |
|---------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Kost Elia €/maand | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 6.949.128 |
| Betaling door Belgische Staat €/maand | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 6.949.128 |

De betaling van de kost door de Federale Overheidsdienst Financiën vindt plaats in het begin van de betreffende maand.

4. ALGEMEEN VOORBEHOUD

23. De CREG spreekt zich in onderhavige beslissing uit op basis van de documenten waarover zij beschikt.

5. BESLUIT

Gelet op de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, in het bijzonder de artikelen 7*octies*, 1^{ste} lid en 7*undecies*, § 15, 1^{ste} lid;

Gelet op de programmawet van 27 december 2021, in het bijzonder artikel 92, § 1;

Gelet op het koninklijk besluit van 20 juli 2022 tot vaststelling van de berekeningsmethode en de modaliteiten van de controle van de kost van de strategische reserve en het capaciteitsvergoedingsmechanisme;

Gelet op het ODV-protocol ;

Raamt de CREG de kost per maand van de ODV's strategische reserve en CRM voor het jaar 2023 op de volgende bedragen:

- financiering van de ODV strategische reserve:

| Kost ODV strategische reserve | jan/23 | feb/23 | mrt/23 | apr/23 | mei/23 | jun/23 | jul/23 | aug/23 | sep/23 | okt/23 | nov/23 | dec/23 | Totaal |
|---------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Kost Elia €/maand | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 1.985.057 |
| Betaling door Belgische Staat €/maand | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 165.421 | 1.985.057 |

- financiering van de ODV CRM :

| Kost ODV CRM | jan/23 | feb/23 | mrt/23 | apr/23 | mei/23 | jun/23 | jul/23 | aug/23 | sep/23 | okt/23 | nov/23 | dec/23 | Totaal |
|---------------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| Kost Elia €/maand | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 6.949.128 |
| Betaling door Belgische Staat €/maand | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 579.094 | 6.949.128 |



Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité